

Вступ

«Я дам вам пастирів відповідно до мого серця» (Єр.2:15) – саме з цих біблійних слів починає свою енцикліку «Pastores dabo vobis» Іван Павло II, застановляючись над важливістю покликання священників та правильного його формування. Оскільки покликання є даром від Бога, то Він не тільки ним обдаровує, але і дбає про його розвиток і плідність. Він ставить завдання перед Церквою про ці покликання турбуватися і направляти їх в правильному річищі.

Проблематика виховання і формування духовенства ніколи не втрачає своєї актуальності, лише набуває щораз новіших форм. Пов'язано це насамперед з тим, що кожного разу час, місце та епоха ставить перед Церквою нові завдання і вимоги, які потрібно задовольняти, труднощі, які необхідно долати.

Під цим оглядом сучасна позиція над вирішенням проблем, які виникають у процесі формації священників, може будуватися на досвіді попередників. Одним з таких прикладів є формація і виховання священників у Львівській Духовній семінарії Святого Духа у період, коли її ректором був отець Йосип Сліпий. Дослідження процесу виховання студентів семінарії у період 1926-1944рр. дасть змогу не тільки тримати зв'язок із історією та традицією, але також може якимось чином послужити прикладом для формування церковного клиру у наш час. З цього буде впливати перспектива та користь наступним поколінням.

Мета цієї праці – дослідити процес виховання питомців Львівської Духовної семінарії, беручи за підґрунтя хроніки семінарії. У даній роботі ми будемо намагатися переглянути формаційний процес у його характерних рисах, які притаманні цілому періоду ректорства отця Йосипа Сліпого.

Хронологічні рамки дослідження мають нижню і верхню межі. Вибір нижньої межі – 1926р. – пов'язаний із зміною ректорату Львівської духовної семінарії, яка фактично стала початком нового етапу в її історії. Верхня межа дослідження – 1944 р. – відхід від управління семінарією отця Йосипа Сліпого.

Методи дослідження у даній дипломній роботі є історичні (емпіричний, порівняльно-історичний, історико-системний) та загальнонаукові (аналіз і синтез, моделювання тощо). Основою методики дослідження є базові принципи наукового пізнання – об'єктивність та історизм.

Ця дипломна робота поділяється на два розділи. У першому розділі «Адміністрація семінарії» здійснимо історичний огляд осіб, які приймали участь в керуванні семінарією. Розглянемо їх функції в керуванні семінарією та також намагатимемося переглянути їх здобутки. Чільне місце між ними посідає особа отця-ректора Йосипа Сліпого. Працю, спрямовану на виховання майбутніх священників, ми більш детально розглянемо. Також в цьому розділі буде проаналізовано участь самих студентів семінарії в керуванні певними ділянками її життя.

У другому розділі «Щоденне життя і процес виховання питомців Львівської Духовної семінарії» зосередимось на фундаментальних засадах виховання священників таких як молитва і навчання. Розглянемо, як ці засади виконувалися на практиці в Львівській Духовній семінарії в процесах молитовного життя семінарійної спільноти і інтелектуального вишколу. Також розглянемо і інші компоненти виховання такі як відпочинок та інші.

Джерельною літературою для нашого дослідження слугуватимуть хроніки семінарії за період від 1926 до 1942 років, які знаходяться в архівах центрального державного

історичного архіву у м. Львові (далі ЦДІАЛ) у фонді 451, справі 1, справі від 10 до 20. Фото копії цих документів нам надало братство «Введення в храм Пресвятої Богородиці» Дрогобицької Духовної семінарії. При цитуванні цих документів ми зберігаємо їхню стилістику, граматику і пунктуацію. Нумерацію ми використовуємо сторінкову первинну нумерацію авторів, а не аркушну пізнішу, яка була нанесена в архіві. На нашу думку, більш коректно називати ці документи хроніками семінарії, а не академії, як деякі вони записані у архіві, бо вони описують щоденне життя в семінарії, а не процес навчання в академії. Але при посиланні ми зберігаємо назву під якою вони проходять в описі архіву. Ще одними джерелами є праці Микола Пристая «Львівська Греко-Католицька Духовна семінарія 1783-1945» та Павла Сениці. «Світильник істини». Які на даний час є єдиними працями дослідження історії Львівської семінарії в період ректорства отця Йосипа Сліпого. Цілісність теми ми намагатимемося доповнити різного роду фрагментарними дослідженнями інших дослідників, таких як: В. Ленцика, І. Кащака, І. Гриньоха та інших. Цінність цієї праці полягає в дослідженні та аналізі концептуальних складових виховного процесу у Львівській Духовній семінарії Святого Духа. Зокрема опертя як на головне джерело хроніки семінарії, що дозволяє немов заглянути на процес очима самими студентами.

Обсяг дипломної роботи не дає змоги детально розглянути всі складові, засади, які стосуються виховання священиків у Львівській Духовній семінарії, тому певні аспекти цієї проблематики потребують більш конкретного дослідження та опрацювання.

ВИСНОВКИ

Завершуючи наше дослідження, звернемо увагу на те, чого вдалося досягнути в даній дипломній роботі, а також коротко оглянемо основні думки, заради яких і була вона написана.

Розглядаючи виховний процес у Львівській Духовній семінарії у період 1926-1944 роках, в період ректорства отця Йосипа Сліпого, можна сказати, що спосіб виховання кандидатів до священства був на високому рівні. Головну роль у вихованні питомців Львівської Духовної семінарії цих років відіграв її тодішній ректор отець Йосип Сліпий. Він зазначав, що семінарія має на меті дати питомцям можливість виробити і розвинути в собі різні чесноти, і здобути знання, яких вимагає священиче покликання. Виховувати священиків, які мають дбати про спасіння не лише власної душі, але й мають бути ревними працівниками для Христа. В семінарії питомці повинні виробляти чесноти священичого життя, мусять навчитися жити життям з віри.

Робота складається з двох розділів. Підсумовуючи перший розділ, можна зазначити, що провадили таку інституцію як ЛДС завжди найсвітліші постаті Церкви. Яскравим прикладом є її адміністрація в період від 1926 до 1944 роках очолювана отцем-ректором Йосипом Сліпим. Ми переглянули його працю в семінарії в трьох головних речах: адміністративно-господарському, виховному і науковому. В першому ми розглянули його напрацювання як урядника видимої структури, ми переглянули його заслуги по покращенню умов перебування питомців в семінарії, і дбання про будинок семінарії. У виховній діяльності ми проаналізували його працю з питомцями як майбутнім Церкви. Подивилися як на вимогливість так і на батьківську турботу отця Йосипа Сліпого над своїми вихованцями. Також проаналізували збільшення кількості випусників за його ректорства. У науковій діяльності ми переглянули науковий доробок цього великого мужа, який був напряму спрямований на життя семінарії. А це започаткована і видана

ним збірка книжок під назвою «аскетична бібліотека». Також важливими, на нашу думку, є подорожі отця-ректора Йосипа Сліпого, які він здійснював з метою підвищення якості навчання в семінарії, щоб домогтися для неї більшої наукової акредитації чи шукав викладачів. Тому ми спробували їх переглянути і систематизувати.

В управлінні семінарією ректор потребував допомоги. Потребував людей, які б були його опорою і допомогою в реалізації його задумів. Такими людьми в семінарійній спільноті є члени ректорату: віце-ректор і префекти. Їх внесок у виховання питомців в семінарії є, можливо, менш помітним, але щоденним і клопітким. Тому в нашій праці ми розглянули тих осіб. Розглянули їх функції у виховному процесі. Також намагалися прослідкувати ким ці люди були і якою була їх життєва дорога до і після часу праці в семінарії.

Ще однією ланкою в управлінні семінарією, яку ми розглядали, є адміністрація семінаристів. Ми розглянули ряд служінь в семінарії за які відповідальними були самі семінаристи і в яких вже від семінарії вчилися відповідальності. Розглянули служіння архидуктора, головною функцією якого було, бути зв'язною ланкою між ректоратом і вихованцями. Розглянули і ряд інших служінь таких як: інфарника, первопівця, захристянина і церемонієра та інші.

Підсумовуючи другий розділ, можна зробити висновок, що формація питомців в стінах ЛДС відбувалася головним чином завдяки молитві і академічному навчанні. Це два нерозривні складники виховання добрих священників. Вони мусять іти завжди в парі нерозривно, формуючи цілісну інтелектуальну-духовну особу. Молитовна формація в ЛДС будувалася на богослужіннях часослова, Святій Літургії, частій Св. Сповіді і Причастю, реколекціях, духовних науках отця-ректора Йосипа Сліпого і духівника, духовних читаннях, «точках» до розважання, участі в молитовному братстві «Введення в храм пресвятої Богородиці». Саме ці елементи, завдяки яким кожен питомець семінарії міг рости духовно, ми і розглядали.

Другою складовою формації питомця у семінарії є інтелектуальне збагачення. Тому ми приділили йому чільне місце в даній роботі. Ми розглянули процес навчання в семінарії, побачили його важливість. Прослідкували за його ростом, який виразився в створення Богословської академії.

Розглянули ми і інші складові семінарійної формації, а саме: розпорядок дня, відпочинок, харчування та студентські організації.

Наукова новизна отриманих результатів пов'язана із залученням частини архівних джерел. Передовсім це хроніка семінарії від 1926 по 1942 роках. На основі архівних даних і опублікованих джерел зроблено аналіз процесу виховання у Львівській Духовній семінарії. Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, щоб на основі розглянутого матеріалу краще зрозуміти процес формування священників в семінарії, який в майбутньому може слугувати моделлю. на основі якого можна вести мову про виховання священників XXI століття.

При написанні роботи виникли певні труднощі, оскільки за основу взяті архівні джерела, а саме так звані хроніки семінарії, які знаходяться в історичному архіві. Ці джерела були важкодоступні для опрацювання через те, що ми використовували фото цих документів, доволі великий обсяг матеріалу та подекуди незрозуміла мова та почерк написання, у зв'язку з тим, що хроніки писали семінаристи, і часто важко було прочитати окремі слова та символи, а інколи й цілі томи. Однак, завдячуючи саме цим джерелам, які найкраще висвітлюють процес виховання семінаристів, я мав можливість написати дану дипломну роботу.

Безперечно, ця праця не претендує на особливу унікальність і всеохопність. Це, насамперед, спроба подивитися під іншим ракурсом на виховний процес у Львівській Духовній семінарії за часів ректорства отця Йосипа Сліпого, зробити певні висновки, які є актуальні в сучасному контексті виховання кандидатів до священства. Сподіваємося, що наше дослідження послужить, щонайменше, поштовхом до зацікавлення пропонованої тематики задля застосування актуального досвіду і побудови більш ефективної системи формації в семінаріях, зміцнення вже існуючих і творення нових закладів в Україні.

ЗМІСТ

ЗМІСТ.....	2
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. АДМІНІСТРАЦІЯ СЕМІНАРІЇ.....	6
1.1. Отець Йосип Сліпий як ректора семінарії.....	6
1.1.1.Адміністративно-господарська діяльність.....	7
1.1.2.Виховна діяльність.....	10
1.1.3.Наукова діяльність.....	13
1.1.4.Подорожі отця Йосипа Сліпого.....	13
1.2.Ректорат семінарії.....	15
1.2.1.Віце-ректори.....	15
1.2.2.Префекти.....	16
1.2.3.Духівники.....	18
1.3.Адміністрація семінаристів.....	19
РОЗДІЛ 2. ЩОДЕННЕ ЖИТТЯ І ПРОЦЕС ВИХОВАННЯ ПИТОМЦІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ.....	22
2.1. Правила для питомців Греко-католицької Духовної Семінарії у Львові.....	22
2.2. Духовне життя студентів Львівської семінарії	23
2.2.1.Богослужіння.....	23
2.2.2.Реколекції.....	25
2.2.3. Духовні читання, конференції, «точки» для розважання.....	27
2.2.4.Братство «Введення в храм Пресвятої Богородиці».....	28
2.3.Академічний вишкіл.....	30
2.3.1.Створення Богословської академії.....	31
2.3.2.Процес навчання в семінарії.....	32
2.4.Інші елементи формації.....	34
2.4.1. Розпорядок дня.....	34
2.4.2.Відпочинок.....	37
2.4.3.Студентські організації у 1926-1944 роках.....	39
2.4.4.Харчування.....	42

Висновки	44
Список пояснень і скорочень.....	48
Додатки.....	49
Список використаної літератури	54